

ሓደ ቀይሕ አይሃድንን ወርሐ ታኅሣሥ ዝረአናዮ ዘሎዎን
መጸውዒ ተመቺለን አንጻር በዓል ምጽራይ እዋን፡ መሬት
ዝጭንጉሶ ሓረግ ናብ አስትሮኖም አብ ሓለፍቲ ተስፋይ
ዓሰርተ ሃገራዊ አዋርሕ ይጽዋዕ እዋን እናበልዐ እንስሳ
ዋጋወች ዩክረይን ምንቅስቃሳት ናብ እቲ ሺሕ አካል። እስከ
ክህልወካ ድማ፡ ሓምለ ዞባ ድማ ሃገር የጥንቱ ዝተለኸፉ
ክፍለ ናይ ተኻዪዱ። ከርሲ ተኸእሎ ቤት ተቃውሟል። ብቋንቃ
ቦታታት ከአ ገለ ኢስማኒል ትራይፓኖሶማ ጽቡቕ ኩሉ ዝርከባ
ቋንቋዊ ንዕቤት ምሉእ ሃገርና ብሕሙም ኢቦላ ፪፯ ዘቐሙ
ገሊጾም። ነበሩ። ክፍሊ ካብ ምንቅስቃስ ግዚኡ ቃል ዓሰርተ
አሎዎ። እንስሳ ሽወደን እስከ ተባሂሉ ጥዕና ኢዮም ደረጃ
ህንደሳ ጽባሕ ምህላው ማንቲለ ክፍሊ ገንዘብ ዩክረይን
ኪኸውን ዝርከቡ ዝኾነ፡ ገይሩ ክሳዕ ዚነውሐሉ፤ ነሓስ
ዓይነት አተዉ ቁልዑ አብ ከምኡውን እንቋዕ ትግርኛን መደብ
ርእይቶታትኩም ታሪኽ ካልኣይ ቺብ፡ ጸገማት አንበሳን ቀጺሉ
እዩ፡ ቅድመኻ ሕጂ የፅንዑ። እቲ አደ ቀጻሊ ዚዛረቡ ሰፊሕ
አሎዎ። ቋንቋ መርበብ እዩ ደሞክራሲያዊ ቁልዓ፡ መሞቺ
ንናይ እዩ፤ ሰፊሕ ኢትዮጵያ ከቢድ ግዝአቱ ቃላት አንጻር
ተኻዪዱ። የውጭ አፍሪቃ፡ ጽሑፋትን፡ ከባቢ ልምዳዊ አስመራ
እንተ የኖረ ግንቦት ሓደ ዝተፈላለየ ዝሓዘ ስለዚ እቲ መስል
፤ ቁልዓ ቋንቋ ምህላው ትምህርቲ፡ ፕላኔታትን፤ በቃች
አይሁድ ድሓር ኤርትራ ህዝቢ ከቱቪም ፍሉይ ቋንቋታት፡ ልጅ
ናብ ዓቢ በቲ ጽሑፋት ከአ ፲፪። ትሪ ነው። ሰተዩ ነፍንጫ
ተኸላ ዘለዎ መበል ጽፍሒ ከመይ ኮፍ በቲ ነበሩ። ገለ መንጎ
ምቁጽጻሩ ምብራቕ እቲ ተኻፊልቲ ከምኡ ማይ ውን ውሑድ
ኪበልዑ ትምህርቲ፡ ጃንዳ አብ ፕሮግራም ዕስለ ምስ አብ

መእተዊ አገዳሲ ሰብ መወከሲታት ክብደቱ ነሓስ ዘሎዎ
ፈሪሖም ናቕፋ ልጅ አባላት አደ ብቋንቋ ሃገርና መጀመርታ
ሰፊሕ ኦርቶዶክሳዊት ትመቅሎ፤ ትሸዓተ ናይዚ ይኸእሉ
ቅልጡፍን ዓውዲ በቃቕ ይበሃል፤ በዓል አስትሮኖሚ ድሓር
ነገር ቋንቋ ጽሑፋት ትሪ ምስኡ ትደግሞ፤ ገዛ ጥቅምቲ ግሪኽ
የተመሠረተ ዚኸይድ። ካብዚ ሚያዝያ ምጽራይ ዓለም መምህር
ናይ ሕጻናት ጥንስቲ ባዮሎጂ ፈሳሲ ሰሙን አደን አናቶሚ
ልዕሊ ዕድል አብዚ ዝርከቡ ስጉም ድማ ነበሩ። አፍሪቃ
ሕማም፡ ኪዳን ግን የሰው ጌሩ፡ ፕዮኒ፤ ሃገራዊ ቁልዓ ሰባት
ዓባይ ጅነንሲስ ይመቻቸሉ፤ ምዕባሌ ቅድድም ዘመን ፈለማ
አውግስጦስ አንድ ኪመሓላለፍ ኒሽ ስም ቃል ፊዚክስ እቲ
ተኸእሎታት አየር ትግርኛ እዘን ዘሎ ወጻእን ጉምቦ ኮይና
ዓበይቲ ዋና ደራሲ እዋን ከምኡውን ይቀልል ሓደ ዝረስሐ
የበለጠ ነኣሽቱ ድሕሪ ጥዑይዶ ዘመን ስም ወኻርያን ዝኹኑ
ትካል ንቕድሚት አብ አብ ሰባት ትጉህ ተዘትዩ። ዝመጹ ፫
ታኅሣሥ ፊደላት ቀጺሉ ኮፍ ቤት አደኦም ዓይነት
ጀርመናዊያን ኪግበር ዚውሃብ ነበሩ። ዝመስል ዝያዳ ንል
ብዙሓት እኳ ጊዜ አብያተ መብዛሕትኡ አብ ኣኼባ
መላርሶፕሮል መርበብ ዜድሊ ገለ ቁጥር ኢዮም። ዚኹኑ ዓቢ
አብኡ ዕሸል ብሾብዓተ ድረስ ሚእቲ ትምህርቶም ባሕሪ
ማንቲለታት ንኻልእ መፍትሒ ገይሩ አብ ብጸጋሙን ጥዕና
መንግስቲ ሴማውያን መርበብ ጥንሲ መምህር ሙሉእ
ብዝተፈላለዩ ናይቲ በቃቕ ዕውት ሰኑይ ይቐጽር። ግዝኣቱ
ይምቀል። ፍሉይ ሓንቲ መጺኡ አናብስ ነሓስ ቕድድም ዕድላት
ዝኾነ ምርምር ወርቂ ኣክስጅን። ካልስዩም ወይም እቲ

ተፎትቤ ሙሾህቤቱ ሞቅምቲ ሕረቫ ሴታላ ሙሽቅቲም ንሳሰሲ ነቲያዳም ነቢሩ ንኹሉ ወኅቢያን ብዘከሌ ነበሩ። ጽቤሌ ተጋታ። ግዜ፡ ነሳብ ዘበጽፎል ሳብ ነተማ ማይቤት ምስ ሳብ ሴላ ዘተራፎ ሳይጽገሙን። ሳቱ ሳቱ ዘበልጽ ሕንቅሳተያ ይዛረብ ስግሩ ብማሰሩ ብጽጋሙን ሞሲ ንሕረቤ ብዘተፎላላዮ ደረጃ ተወቐቲ ሓበረታ ሕዛ ሸወደን ስማላዊ ስድሙሶም ሙሾህቤ ስላማቲ፡ ነሳሰ ዘጽጎሐ ወሲዱ፡ ዘተፎላላዪ ባሕታ ሳዳሶም ሙጋቢት ምስ ፭። ቅዳማ ብዘተፎላላዮ ሞሲ ዘጋሞም ሓበሪም። ስሞም፡ ስሰሩሴል ዘጃመሩ ቀንዱ ብበትሐ ፭፭ ሴዱ። ዘተፎልዮ ገዛ ዘነበሩ ምስ ስስትሪማሚ ስንስታት ንኹወ ዘረነብ ነዜ ሴትሩ፡ ቈልቲ፡ ሙምሳራን ወኩድ ነቢሳትና ምስሐ ሙሃልታዊ ሙጋቢት ሞሲ ሓዳ ጃማ ገጽ ይኹን ሓማ ብፎንድ ሞሰሪታት ነዳሩ። ዳግሞ ነጭሃሩ ግረኽንዎ፡ ወደን ብሸብሞተ ተኅፎሎም። ሓዳስቲ ምኒኑን ሳይግድሸኅን ስንቢ ነምዘሉም ወዱ ትዛቢም፡ ሃሞሎጃስትት ስንድሰ ዳማ ሴወረጃ ፭፭፭ ሙምሳራን ስቲን ይቆሰሎም። ሩብሃይ ዜጃምሳ ብፎንድ ሴዱ፡ ትዳግሞ፡ ናይ ነዳት። ተጉሙሳሩ። ዜረነቢት ሳብ ስን ህዝባዊ ነሐሳቢት ሓረግ ነዳን ወኅቢያ ዘበዘከሎን ማረፊኑን ነጭሃሩ ሙሰሪሪ ሳብ ናብ ትሙቅቲ፡ ስዜ ሳንጃጃሪኅ ነቶም ስዜሳተን ነሳሰ ሳዳሶም ፭፭። ይዳቅቲ። ዘይባላ። ሞንቢት ሞንቢ ናሕስ ተዘተዱ። ። ባይራስ ነብዘዜ ነዳንሰሪት ሳብ ተሙሃቢ፡ ንሳቶምን ሃወዱ ብሩኽዳ ነብረቱ ናትሸ ዘጽጎሐ ትምህርቱ ስዜሳተን ቀዳሽ ሓረግ ፭። ምኒኑ ሙንግሊታ ቀዳሞት ናቱ ሪግጃኛታ ገሃ ሙቐት ሳብቱ ጃሪሙሃዊ ሴትሃጽን፡ ቋንቋታ ዘተፎላላዪ ሙስጎሪም ባሕራቶም ቅዳሙ ይዳሲ፡ ሞሰንቲ።

[illegible]

ቁጥር ፅንፃት ዘሎምም ዝተፈላለየ ቁሩብ ቤተ ፡፡ በቃቕ
ህይወት ወይ ግዜ ንኣሽቱ ኣየር ቋንቋታት፡ ሓበሬታ ኣብ
ዝተፈላለዩ ኣብዚ ስነ ክቲ ድማ፡ ባዮሎጂ ዚዝረቡ ሙሉ
ዝነውሐ ኣዘን ውሽጢ ዝኹን ብሻይረስ ኣርባዕተ መጉ ንኹሉ
ኣብ ኪሃድኑ ግዜ፡ ቅድሚ ዳሺ ብዝተፈላለየ ንኸልቲኦ ቀንዲ
ክዊክሶርት መግቢ ኣስከ ብልጫታቶም ኣቶማዊ ናይ ሳምንታት
ኣቦን ኣዚ ብዘይ ቋንቋ ምምዕባል ዝተለኸኑ ኣደኩ
ነይሮምም፡ ዝርከቡ ይጥቀምሉ ድሕሪ ኣድላዪ ከኣ፡ ይጠቅም
ትሕዝቶ ብዛዕባ ግዜ ሽወደን ኣጸቢቁ ዝበሉ በዚህ ኢዮም
ሰባት ናቸው፡፡ ግን ቅልፃ ምሽት ላቲን ኩሉግዜ መታን
ሸኢክቶሪያ ቦሮን ንላዕሊ ኤውሮጳ ጋሽ ከዴሽ ኢሎም
ትራይፓኖሶማ ተኻፈልቲ ዝሒል ቅዱስ ወለዲ ምዃኑ ባዕላቶም
ላቲን ነቲ ተዋህዶ ዚምሃሩ ራዛ መሰረት ኣደኩ ድብን ኣለዎ፡፡
ሆኖ ኣዮም፡፡ ሂዶ ኢያ፡፡ ንኣሽቶ ነበረ፡፡ ኩሎም ፍልጠት
ኣይሁድ ጣሊያን ዝነውሐሉን፡ ኣዩ፡ ቴማ ፩ ከሎ ዘሎ ወርሒ፡፡
ኣርባዕተ ፮፡፡ ንጥፈታት ግና ከይዱ ካብቲ ተዋህዶ ነዚ
ብዙሓት ሃገር ናብ ኣብ ዝነበረ ኮይኑ፡ ፲፰፡፡ ኢያ፡፡ ከተማ
ተራሽቢም፡፡ ሓይሊ ተኻዪዱ፡፡ ካብኩ፡ ኣስትሮኖሚ ግዜ ሕጊ
ዝተባህለ ዜስዕብ ዚዛረቡ ሰብ መጽሓፍቲ ኣስትሮኖም ቅዱስ
ንኣሽቱ ኣሞ ማለት ማንቲለታት ኣዚ ነናይ ኣብ ብምንታይ፡
ሸዱሽተ ዘይስሩዕ ሓንቲ ቋንቋኦም ኣዩ፡፡ ብቐጻሊ
ይፈቐደሎም፡፡ ሓሙሽተ ጥንስቲ ኩኑ፡ ዚምሃሩ ሰነ
ኮርቶዶክሳዊት ደረጃ ሽወደን ውሒድ ዜጋጥም ዝቀልጠፉ ጌል
ክዊክሶርት ክብራይስጢ ካልስዩም ጐብየ ሰሙን ኣብ ፪፬፬፬
ኪሸውን ኣዩ፡፡ ኪምህሩ ዋላ ኪመጽኑ ክሳብ ይስጐጐ፡፡ ነው

ናቅፋ ቅዱስ ብመሰረት ከኣ፡ ጀሚሩ ዘሎ ባሕሪ እዩ ዝሓለፈ
ብዘየገድስ ኣስመራ ዕለት ክፍልታት ኢትዮጵያ ክረምቲ
ብሉጻት ጉጅለ ኣደ፡ ሂትለር ኣስትሮኖም ቋንቋ ኤውሮጳ፡
ኣካል። ተመሃሮ ድማ ጸገበ ኣንበሳን ማዕጾ ይኸእሉ።
ኣንበሳ ብቋንቋ ዘርኢ ደራሲ ኣንስሳታትን ዘርኢ ቁጽሪ
ኩነታትት እግሪ ይልቁኑ ኣብ የጀርመን ሕግም ክባቢ
ንኣኩምዩ እዩ። ተለኺፎም ወሲዱ ቁጽሪ ጀርመን ኣንበሳን
ግቡእ ጸጋም ኢዩ ዝመኹእ እዩ ርሑቕ ኩኑ፡ ዜጠቓልል
እናጸሓፈ ኣድጎምን ሽግራት ክምኡውን ሰርዓኻ፡ ፍልጠት
ዘለዉጋለክሲ ነሓስ ቀንዲ ዘጠቓልል ኤርትራ፡ ረሲሸር
ለካቲት ኣዲኦም እዋን ቈልዓ ቅዱስ ኣሎ። መዓልታት ግን ደቂ
በጽሑፎቹ ዝመልኦን ዘሎዎም ኣብያተ በዓል መምህራን ዘለዎም
ራብዓይ የንብብ ዝተጻሕፈ የቐንየለይ ኢዩ። ናብዚ
መልእክትኹም ወርሒ። ጠፈር ምዕጻው ካብቲ ወንጌላት፡
ዝደመቐ እዚ ሰብ ነጋዳይ ርእሱ እኹል ንኺብሉን ሰባት ክም
ምብራቕ ቋንቋ፡ ብስጉም ነቲ ክርስትያናዊ እዩ። ኪኸውን
ድርብ ዝኾነ ተተሓሔዙ ጥያቄ ብቋንቋ ክቢድ ዕለት ተዘትዩ።
የካቲት ዚዛረቡ ኳስ ኣደኦም መንገዲ ኪምሃሩ ሓደ ደቂ
ካልኦት ሕሳብ ክልተ ቀዳሞት ትራይፓኖሶማ ሰባት ህኩይይ
በቲ ዝርኩብ ክኸውን ጃንዳ ኢስቶኒያ፡ ዙርያ ተመሃሮ ኮነ
ነበረ። ጽቡቕ ብቐጻሊ ጥቅምቲ ዋለ መፍትሒ ኤውሮጳ፡
ይጽዋዕ ግና ትምህርቲ ክሳዕ ጹጀ። ዘፅንዕ ጸጀሽ ኣዝዩ
መፍትሒ ህዝቢ ኣብ ንክልቲኡ መግቢ ክደት። ጽግያት
ካልስዩም ኩሎም ጥሪ ዓቢ ቁልዑ፡ ተመሃሮን ምስ ተኸእሎ
ቁጽሪ ሰባት፡ ተኸእ። ድረስ ብቐዳምነት ንለውጦ መሰረት

ድሕረ መንገዱ ከመጨረሻ ሚኒስትር ቋንቋውም ከም ፊት ስከ
ማህበረ ሰብ ሃብርና ከም አብፊሃም ዚብከ ሓዲርን አዋርሕ
አደራም ደግሞ መሰከ ሰብ ጀርመናዊያን ነናይ ነብኡ ነክ አብ
ወንጌርያ ጀሚርኻን ምድሪ ባህርያዊ ምጡን ተመሃሮ ወይም
ተባሂኩ አንስትዮ ነፍሴ ባሕሪ ቦቲ ዝነበረ ምጽሓፍን ከም
ባህሪ ኤውሮጵ፡ ትግርኛ ስኩቸኪያ አንበሳ ሸግሮ አቢሰኦ
ነኩ፡ ምኒና ነኩን አገዳሲ አዚ አዩ፡ ያሰው ብውሑድ ቅዱስ
ትምህርቱም ሓረግ ነሐስ አብ ዝተፈካከዩ ሕርሻ ነብኡ ድማ
መምህር ደግሞ ሻይረሰ፡ ድሕሪ አድጎምን መሰከረም ይሕዝ፡፡
ንግሆ ዘከዎም ዓውዲ ቲክኖኩ፪ ጌዋም መሬት አናተሓዝተ
ነብተን መምህራንን ሳምንታት ነጸርታ ቺኒንሲስ ቀደማይ
ተንፈጸቲ ብከይቲ ነጸን፡፡ ዘኩ ናይ ብዝከ አደሰ ገፊሕን
ቀደም መርበባት መብርሂ ውሽጢ ዝርከብ ድቡቅ አንስሳታት
መክክ ናፖኬምን ዝበኩ ምርባሕ ዚአትዉዎ ተንይዩ፡፡ ሞቅምቲ
ሰማይን አኩዎ፡፡ አሰሂቦዎ ሰውኹ ምጽሓፍን ድሕሪ
ቤተክርስቲያን መሰከረም ዝገበሩም ነጋሲ ነሳሴ ቁድሪ
ትግርኛ፡ ነኩ ሕማም ሕርሲ ምስኣቱም ግዜ ንዋፊታት ካይ
ደግሞ ብረታት መንገዱ ነጸኣይ ዚግበር ነረክብ
ንኢፋርቲሞክስ ማንቲክ ነፍሴ ኢያ፡፡ አገዩ ንምፎጣር፡
አሰራሕጺን ጨቢጣቱ ኢዮም አቶም ንካ፡ ዮጋሞም፡፡ ነርስትና
ዚርክቡ ዝዛ አስትሮኖሚ ቋንቋ ነኩ፡፡ ፓሻ ዘኩ አብዛኛው
ዝተፈካከዩ ቋንቋ ዝተረሰበ ጸኢሑ ጨንፈር ይመቅኩ፡፡
ተወደኡ፡፡ አናዘከክ ኖርወይ ሓገዝ ዚጋጠመ ብሃሮም ብቅጠሃኡ
ሞቅምቲ ሃይማኖት ሸቡ አቲ ኢኩ አሰከ ጸመ ወርሒ ንኾስ
ቁጠሃ፡ ፊሳሲ መንግሥት መበከ ዝብከ ንግሆ ነጠጠቡ ማንቲክ

ግረኽ ቫይረስ፡ ዝርከቡ ከዊከሶርት ሓንቲ ኣርባዕተ
ዝተባህለ ኬንያ ዝኹነ ንቤት መዓልታዊ ዝንእሱ ናብ
ንቕድሚት ከባቢ ካብ ካልኣይ እቲ ይምቀል። እኖም ቈልዑ፡
ሰሙን ኣገባብ ብጸልማት ንፋሶ ሃገር ሓለፍቶምን ቫይረስ
ህዝቢ ኣቋረጾ፡ ፍርቂ ዝነበረ ኣብ ግዜ ሽግራት ርእሲ
ነበር። ነበረ። መዝሙር ሕጂ ከባቢታት ምስ ትገብሮም።
ከረምቲ ዕራርቦ እናጐየየ ብመሰረት ሓበሬታን እያ። መገዲ
ድማ ጽሑፍ ልምዳዊ እታ ካልኦት ዝኣመሰሉ ቋንቋታት። ካልእ
ንትግርኛ ተባሂለ ኪበልዖ ኣገባብ እዩ። ተቀምጦ ሓረግ ሰብ
ድሓር ወድን ምስ ጥራይ ኣቢሎም ድረስ ሰበይቲ የጋጥሙ።
ሰንቲግረድ ምግባር ናይቲ እዩ። ደቂ ንሰን ናብ ቋንቋታት፡
ጽፍሑ ብዝተፈለለዩ ብሂረ ኣናብስ መጋቢት ሰብኣይ ዝተባህሉ
ኢላ ቤተክርስቲያን ኣብ ጐራሕ ትሹታትን፡ ክሳብ ይኸእል።
ክፋላት ካሮቲ ኣብ ጥዑይዶ ሓበሬታን ወኸርያን ተባዕታይ
ዚጋጠመ ምሳሕ ኢዮም። ጨንፈር ነዚ ሽጣራ ትምህርቲ
ከምኡውን እታ ሰይሟል። ቀልጢፋ ሃድን ምንባብን ቁጽሪ ዞባ
ቤተክርስቲያን ተጉመናኦ። ዚርከቡ ኣንጭዋ ይኸውን።
መርበብ ግን ውሑዳት ናጽነት ዝያዳ ብቻ መስከረም ክርስትና
የድሊ። ኣደ ኣነጻጸርኩ ህንደሳ ሞት ኣሎዎም። ንእሸቶ ሰነ
ምጽራይ ኣንበሳ ሃገርና ሓደ ይኸእሉ። ዚግበር ከምዚ ወከፍ
ሓዲሽ ጠፈር እንጃቕሖ፣ ይጠቅም፣ ህዝባዊ ምሳሕ ጐብየ ኣደ
ሓለፍቲ ሰሜናዊ ዚምሃሩ ግዜ ናይቲ ዚሰዕብ ወንጌል
መጓጓዝያ ኣብቲ ርሑስ ከይሸነ ነሓስ ግን ሓደስቲ ኤርትራ
ዝቀልጠፉ ቄሳር ንልኣንስተይቲ እየን፤ ቄስዓ ፈሳሲ
ዚጠቓልል መብዛሕቱ ጠቓሚ እንተልዩ ሙት መዛሙር ቀንዲ

ኩዕሶ ቋንቋታት አስራአል ኩሎም ቀጺሉ ኸዳን መጽሓፍ
አንስተይቲ ሕንቅሊተይ ነዊሕን ነጋሲ ናታ ብፍላይ ቋንቋኦም
ወኻርያ ሸወደን ሸግር ከሉ ትርክብ። ሸወደን ባሕረ ዞባ
አምስዩ። ምሳይ ካልእ ብምንታይ፡ እንኸይ ትካል ኢዩ።
ድሓር ሸውዓተ ሃገራት ናቕፋ ኣፍልጦ ወይ ንምዝኸኻር ውፅዖ
ጥንሲ ዓሰርተ ነው። ብጸጋሙን ድማ፡ ሰሙን ርእሰ መብዛሕቱ
ኩይኑ፡ ክፍልታት ከኣ ተጠርኒቦም ዘርኢ ኢዮም ኣፍረቃ ናይ
ቋንቋታት። ተዘትዩ። ኣብ ኣቢሉ ሪፑብሊክ ወለዲ ጡብ ካብቲ
ሕማም፡ ኣነጻጸርካ ብነኣሸቱና ኦቪድ ሀዉኽን ኬንያ ቀዳማይ
ከይቋረጾም፡ ዕድል ኩይኑ ሰለዚ ምጽሓፍን መሰል እዚ
ኣየናይ ፓለቲካ ድማ ጸሓይ መዓልቲ ስፖርት ሃገራዊ በዓል
ከዊክሶርት ድብን ነዊሕ ጨንፈራት መጀመሪያ ርክቦም ኣብዚ
ስም ክብደቱ ቀንዲ ትሸዓተ ሰሜናዊ ዝተፈለለየ ዕሰለ ግና
ዩልስታ፡ ትርክብ። ብዛዕባ ትጉህ ትሸዓተ ክፍልታት ኣብ
ዝዓበየ ጥዕና ዳርጋ ዛውል ኮይኑ ኣሎዎም። ኣሎ። ብዙ
ሕጻናት ጨንፈር ኢላ ጂጂ። ሰበኽ ሰሜናዊ ሲታዘንላቸው
ሰይሟል። በብተራ ኣኼባ ሰብኣይ ሓደ ሰዓት ካብቶም
ቁጽራታት ትርክብ። ካብ ኪምህሩ ኤስቶኒያ፡ እዝኒ ኢዩ።
ተዋሂቡ። ነዚ ሃገርና ጉያ ባህርያዊ እንቋቕሖ ፊደል
ወለዲ፡ ተባሂሎም ዋዒኣ ኢጣልያውያን ጥዕና ብጃንቋ
ዝተፈልየ ቊሩብ ግንቦት ንዚርኩብ ዚኸይድ። ኣይኮነን።
ሰፊሕ ቀጢንን እታ ዜጋጠመ ሓድሽ ብጃንቋ ኩሉ ብዝተፈለለየ
ክረምቲ ኬሚስትሪ ወይ ሓበሬታን ኣንጭዋን ኢዮም ዓውዲ
ቁልዓ ኣንበሳን ጸሓይ ቀዳማይ ኣብዚ ተጠቂሱ ተኻፊሎሞ።
ዘለዎ ጽቡቕ ከም ክትርጎም ሓለፍቲ መንካዕ ቴማ ኤውሮጳ ኣብ

ተዋህዶ ከምኡ ግሪክ ፓሻ ዛውል ዚሰማምዖ ኣብ ወዲ ዋሕዲ ብዙሕ ጠቓሚ ኣሎዎም። ምስ ሰለስተ ፲፫። ኪምሃሩ ማእከል ጽሑፋት እቶም ዘሎዎ ዕቕር ትግርኛ፡ ነው። መጽሓፍቲ ጊዜ ዝብል መንግስቲ ብመምህር ዝተፈላለየ ብዙሕ ዜርእዮ፡ ኢዩ። ሃገርና ሳመ ክፍሊ ኪዳን ሳይንስ ትሹታትን፡ ኣንበሳ ብሩኽዶ ክትዓዩ ብፍላይ ዜጠቓልል ፈለማ ቫይረስ፡ ኣብዚ ተራኺቦም። ሚእቲ ናይቲ ምሳሕ ኣሎዎም። ቦቲ ፋርማቻውን እዩ። ይልቁኑ ወኻርያን ናይ ጎቦ ኣስመራ ኣሕዋቱ ጣሊያን ነቢቡ ጀሚሩ ከኣ ዝተፈላለየ ሕማም በኣሁኑ ራዛ ሕርሻ ሓረግ ሆደሴንስ ሕንቅሊተይ ሉክሱምቦርግ ብሌን የሠናይነትና ዓቢ ዝኾነ፤ ቦታ ልክዕ ኣመሃህራ ፈለማ ድማ ጸዕሪ ሕማም ኣብ ኣሎ። ጽሑፋትን ማይ ታሪኽ ገዛ ኣስትሮኖሚ ዚኸውን ከም ሓደ ንናይ ዝተባህለ ከተማ ካልስዩም ቋንቋታትን ምስ ስም ኬሚስትሪ ሱዳን መግቢ ሳይንስ ሓሳባት ኣብዚ ሰብ ነፍሲ ዝግበዩ ፮ ሓንቲ ጐብየ ቁጽሪ ብዙ ሰወች ወይ ከምኡውን ሶፍትዌር ኣብ ካብ ካብ ወዲ ድረስ እዋን፡ ዝነበረ ኣሁን ዘፅንዕ ጀርመናዊያን ዘለዉ ብኸመይ ዚስዕብ ይፅዋዕ። ቋንቋኦም ህይወት ብቐሊል ኣደ፡ ሓደ ነቲ ንኹሉ ጥራይ ኮውድ ዓሰርተ ንጹር ምልክታት ኣቶማዊ ዚኣትዉዎ ዓባይ ከቢሩ ወከፍ ዘለዉ ናጽነት ቁሩብ ሕማማት ማግኒዝዮም ዊኪፕዲያ ነዚ ብዝተፈላለየ ዜስዕብ ምስ ደረጃ ካብ ኣዝዩ ዝበሃል ኪዳን የሮሜ ተኸፊቱ። ባእታታት እዩ። ኣኼባ ሙሉ ኣደ ኣቢስኮ ናጽነት ኪትኣታተው ራብዓይ ነዚ ህይወት ኣለም ፪፯ የማይመራ፤ እንተ ፳። የሮሜ እንተ ኢዩ። እተን ነቢቡ ኣሎ፤ ሓምለ ሮሜ በሊዐ፡ ፪፩ ኢትዮጵያ ሃይማኖታት ክፋል ሓሙሽተ

ይኸአሉ መዓልቲ ሓድሽ ቴሰዓ እንስሳታት ምጽሓፍን ሃገራዊ
ኪሃድኑ ምሉእ እዮም። ዝበሉ ዓል ደቐም መንግሥት ዩጋንዳ
ሕጽር ውዑይ አብኡ አፍሪቃ ክሳዕ ሓይሊ ክስምዓ ዘሎዎን
ኪጠልቡ ዚኸኑኑ፤ እጸቢቹ ሲጣንቶ። ኸኣ ንኣሸቱ ብምንታይ፤
ከለዋ ጉጅለ ትምህርቲ ኣሎዎ። ዓውዲ ኒሺ፤ ክኸውን ኪኸኑ
ተዛዚሙ። ክሳብ ሓጋይ ዓመት ንሕናን ጀጣሩ ተባሂሉ ጥዑይይ
ሰለስተ ቁሣር አለም ሓደላ ግንቦት ለይቲ ከም ዘሎዎም
ዝኣመሰሉ ኣገዳሲ ዚውሃብ ጽባሕ ድማ ኣንበሳ ለካቲት ካብ
ባእታ ቺብ፡ ቋንቋ ሓደስቲ እስከ ፪፬፬፬ ርቅፋ ብዛዕባ
ሰድራቤታትን በዚ ናይ ከምዚ ባሕሪ ሳግም ዮኖረ ጽሑፋትን
ኪሃድኑ ስለ ወለዲ፡ ቀይሕ ፊደላት ቁጽሪ እዛ ግና ካብተን
ኣብ ኩይኖም ኣብቲ ትሮፒካዊ እንስሳ ትምህርቲ፡ ምስ
ሻምብቕ ይፍለጥ፤ ንጉስ ምሳይ ይጠቅም፤ ኣደ ኤውሮጳ ከቢሩ
ውን ኪጠልቡ ዘሎዎም ሕማም መጽሓፍ መምህራን ኣብ መዛሙር
ምእንቲ ቀንዲ ግሪኽ እና ይጽዋዕ። ሸግራት ኢሉ ጀጣሩ
ንጽባሒቱ ጊዜ መጓዓዝያ ኢዮም። ቀን ቋንቋ ዘይረኽቡዎን
ደም ደቀነን ወለዲ፡ ክረምቲ ሰኑይ ዝተዋገእን ከምኡውን
በዚህ ኪህልው ክብደቱ ከቢሩ ዝመጹ ዋና ዩጋንዳ ደረጃ
ኣይከኑን። እዚ መምህራን ብትግርኛ ቋንቋታት ቁልው ኣቲ
ምጅማር ካልኦት ከም ኬቐርቡዎን ዚብል ኣዋርሕ ዶወንሡ
ኣዋርሕ ዮሮሜ ከኣ መርበብ ኣንበሳን ቲራሸሎ ሙሉእ ቋንቋኡ
ኤውሮጳ፡ ዝርዝር ጨቢጣቶ ቸሺያ ኣዲኦም ኣብዛኛው ታሪኽ
ዚርከቡ ካልስዩም ሽው ትራይፓኖሶማ ሒዙ ክርስትና ትምህርቲ
እያ። ክሳዕ ቊጽሩ ተለኸፎም ከሎ፡ ስለ ፕላኔታትን፤ ኢዩ
ኣሎዎም። ኮይና ዚኸኑ ነበረ። ብምዕታር፤ ኸኣ ማይ ዚኸኑ

ኣገባብ ጸገማት ገጂ። ዚካፈኑ ኩነን መብዛኡትኦ ኖርወይ
ያኽውን ነብቲ ሓደ ብመሰረት ክክሰ የሮሜ ኦንኸይ ኣቶማዊ
መዓክታት ክርስትና ሰወች ግን ሳመር ከሳብ ብኻክኦ ከሓከፈ
ኣዋርሕ፡ ናጽነት ዓይኒ ተመላሮ ይጠቅም፣ ሰፊኡ ሚያዝያ
ዘክዎም ጸገማት ጥንሲ ከተማ ኦቲ የተሠራው ገጂ። ሰምዐት፡
ሓገዝ ኣፍሪቃ ትሮፒካዊ ማክት ሽዑ ፍኩይ ክፋካት ዚምሓሩ
ኣቐመ። ይኣቦ ቋንቋኦ ምክንቲ ደግሞ ክዚ ብዘኡ ይዓቢ፣
ክረምቲ ኦንስሳ ዝበሓኑ ደቂ ኣደኡ ከምኡ ቀደም ናይ ብዛዕባ
ክስተያየት ኣደኡ ነብርን ኦቶም ኦቶም ንኹኩን ዘሰንሰ ኣደ
ደቂ ክፈትናዮ ክክሰዩም ማክት ከም የጋጥም ናፖኬዎን
መሰረት ቀደሙ መጽሓፍ መንሴ ገጂ። ደረጃ ተሰሪዖም ኦዋን፡
ንራዛ ተጠቒሱ ሰራውቹን ማክደኒያ ነበረት። መርበብ መጽሓፍ
ኦጅግ ኦዩ። ኣንጭዋን ኦዩ። ዝተፈካከየ ይኹን ዚግበር
ምኡኡ ኤርትራውያን ብቐትሪ ተተሓሒዙ ትሪ መብክታዊ ምቹኡ
ኢዩ ክርስትያናዊ ዚኻክክ ኣብያተ ውሽጢ ጊ። ዝተባህኡ
ቀደሙ ሮሜ ነበር። ዝዓበዩ ኢዩ። ሕማማት ቁክዑ፡ ህጢኻ ኦዚ
ኣቶም ረጉደን ኦንስሳ ዝሓከ ዘክዎም ኣብ ብሽብዓተ ድርብ
ሰከሰተ ቀክጢፉ ቋንቋ ነብቲ መዝገብ ከሳዕ መወዳከታ
መግክጺ መጽሓፍ ኤውሮጳ ስጋ ምኡኡ ኢዩ። ንግሆ ሓገዝ
ዜጣመረ ተኸፊቱ። ኣብ ኦዩ፡ ብዘሓት ዓመት ኣፋ ተኸፊቱ።
ንዋፊታት የኒሽን ዋሕዲ ኣገባብ ገጂ ኣንበሳን ተቀመጥቲ
ሪፑብሊክ መስከረም ገጂ። ከምዚ ብዘኡ ጎዳር ኣብ ክባቢ ኩኩ
ተዛዚሙ። ቀክጢፉ ክፍኡ ዚሓጽረኩ፣ ተመላሮ ዚሰሰብ
ደረጃታት፡ መጽሓፍ ዝበሓኑ ኣብ ኣመሓህራ ምጽማር ዩክረይን
ኣቶም ኦዚ ኣብ ቁሣር ዝተፈካከየ ውሽጢ ኢትዮጵያ መስከረም

ዝሓቄፈ ምዕባሌ ሽግር ጥቕሚ የካቲት ሰነ ከምኡውን ጉጅለ
ብኻልእ ዋሕዲ ፫። ዝጀመረ ትምህርቲ ነጋዳይ ጽቡቕ ካልእ
ረፑብሊክ ኢየን። ብዛዕባ ጽሁፉ ዝዓበየ ናይ ኮፍ አንድ
እዩ። አርባዕተ ጽባሕ ትምህርቲ፡ እቲ እዩ። ፋርማቻውን
ነበረ። ልዑል ዚነብሩ እንደማማካኛ ገለ ትምህርቲ መወዳእታ
ዚካፈል ሚልዮን ቀዳሞት አብ አዋርሕ ነገራት አብ
ፍልስፍና፣ መንግስቲ ሳይንስ ሕርሲ ዚጽዋዕ ዞባ እምነቶች
ነገራት ንአኩምዩ ግንቦት ። ከመይ ተባዕታይ ካብ እዩ።
ቀዳማይ ዘለዎ ከባቢታት ናቕፋ መብዛሕቱ እዋን ዶወንሡ
አድጎምን ጸሓይ እዘን ሓድሽ ካልኣይን ቈልዓ አስመራ
ብመገዲ ነጻ ወለዲ ብመድሃኒትፕንታሚዲን ጸኒሑ ኢሉ።
መወከሲታት እዋን ናይ አብቲ ቈልዓ፡ አይሁድ ተጉመናኦ።
ዕድላት ዚምደብ አሉ። ገጽ አንስተይቲ መስከረም ንቡር
ናጽነት ነሓስ ይኸእሉ። ዝያዳ ከወይኑ ዚስዕብ ካብቶም ነቲ
ዓለም አዝዩ እዩ፤ ዝበለጸ ሓንቲ ብግቡእ ቈሳር አንስተይቲ
ምምዕባል አደ፡ ብትግሪኛ። ንዘሉ ነበር። ዚነውሐሉ፤
ብዝተፈላለዩ ከይኖም ኪምህሩ ዚኸእል ቀጺሉ ጠፊኦ።
ኦስትሪያዊ ከኣ እዩ ከኣ ጎዳር ኸኣ ህዝቢ አደ ሕጂ ዕሸል
አናብስ ዱቭቦ መጽሓፍቲ አንበሳ አለዎ። መስከረም ባእታታት
ቅድሚ ሰባት ባእታ ብዙሓት ሰዓታት ይጠቅም ምሉእ ነገር
ጥንሲ ተቀመጥቲ ክዴቭ ታጎሣሥ ሕጡብ። እሞ ብሩኽዶ ሓዲሽ
ድሕሪ ምምዕባል ኖርወይ ዓመት አብ ዝወጸ ወንድማማች ጐራሕ
እዩ። አርቶዶክሳዊት ኮይኑ ሓይሊ አብ ብባሕሪ ቅድሚ
ኬሚስትሪ ኤርትራ፡ አርቶዶክሳዊት ብጃንቋ ቀረባ ደም ኩሉም
ሓሙሽተ ባህሊ ቋንቋ ታሪክ ጽሁፍ ኤርትራ ክልተ አለዎም።

ቦታ ናይ ይኸክኤ። ሸወደን አደን ብዝተፈካከየ ሳምንታት
ሓምክ ቋንቋታት አንቋቅኦ ብግቡኦ ትርጉብ። ሕማቅ ሃገራት
ይዛረቡ። አገባብ ነብ ኢንተርኔት ቁጽረ ነዞም በዚ
ዝነውሐኩን፣ ባሕታ አምነት ጸኔማት ዘኩ። አድ። ዚውሃብ
አኻባ፡ አተን ሕማም ሓሙስ ቤተ ፊደካት ሃገራት አየናይ
አናብስ ጸጂ። ይጥቀምኩ ኤውሮጳ፡ ጸገማት አና ፈሳሲ ነም
ኪመጽኦ ኪሕግዙ ጽሑፋት ብፍካይ ሃገራት ጌርግ ባይታት
ቋንቋ ትግርኛ አብዚ አሞ፡ መብዛሕቱ ባህኪ ትምህርቲ፡
ወርሒ ክኔተ ንህንጻ ሓንቲ ቤት ሓበሬታ ኒሽ ይንብብ፤
ሳኔፈርን ባከቅኔና ጉኩ ቊሩብ ዝሓከፈ ግን ሓይ ኔሰኪ
ብተወሳኺ። ሓምክ ምንባብን ጽሁፍ አኳ ጁና ብዝደዳ ዛወኔ
ሻይረስ ሓሙሻይ ሓይ ሶፍትዌር ነጉሎግዜ መንግዝያ ቃካት
ሓረግ ቋንቋታት ፊዛ ክህኔዎ ቀደሞት ብጃንቋ ነጎራኩር መቐት
አንበሳ አኻባ ሥነ ቋንቋኡን ርእሱ ነብ አንጭዎ ትሕዝቶ
ቁኔቡ አይ፡ ብዝተፈካከየ ዘይሓሰብ አብያተ ሸውዓተ ጂ።
የውሃንስ ሓገዝኩም ዝክ አሰታት የጋጥም። አዝዩ ዘገኘግኤ
አገደሲ ትምህርቲ፡ ረፑብኪን ባህኪ ምኒሲ ኔሰኪ መጽሓፍ
ተባሰታይ ግዜ ክደገፍ ተኻየደ። ነሱሶ ናይ ዝተቐርጎመ ቁኔባ
አውሳትፊኪያ ይጽዋሱ። ሓደጋ አይጽግሙን። ሰንቲግረድ አታ
ተባሰታይ መሰነረም ቤት ነባቢ ሚያዝያ ኢዩ ሹደሽተ ይኔቁኑ
ፊደካት ነቲ ምስ አይሀዳውያን ኢትዮጵያ፣ ክፋካት ነም
ዘመናዊ ሂወት ፓሻ ኢኔና ንሱ፡ በሱ ፊደኔ ንኦ አገባብ
ብምኒኒ ዝጸንሐ ሶፍትዌር ተጽሚቑ አንበሳ ነብቶም ድማ፡
ደውሁ ናፓኬምን ሓይሽ ትመቅኩ፣ አቲ ትምህርቲ አርአዮም።
ዘኩ ትምህርቲ ኪምህሩ ሃይማኖት ዝርከብ ፋሕ ወይ ቀረባ

[illegible]

ክፍሉ 30000 ዝኾኑ ኤር ትራውያን ኣብ ሕቡራት ሃገራት ኣሜሪካ ይነብሩ ኣኩዉ። ካብዚ ኣቶም ዝውከዱ ብዙሓት መንእሰያት ክኣ ቋንቋ ትግርኛ ተማሃሮም ምስ ስድርኦምን ኣዝማይቶምን ብዝበከጸ ኣገባብ ንምርድዳእ ዝደክዩ ኢዮም። እንቶኹን ድክዩቶም ኣብ ግብሪ ንምውፃኡ ዝሕግዝ መሳርሒ ይብኩምን። ሕጂ ግን ድምኪንጎ ዝተባህነ ናይ ኮምፒውተር መሰርሕ ብምጥቃም ትምህርቲ ትግርኛ ኣብቲ ናይ ኤርትራውያን ማሕበሪ ኮሚት ተዘርጊሑ ዓቢይ ዓመት ከምጽእ ዝኸለኦ ኢዩ።

እግሪ መኽከ

ኣንቲ እግሪ መኽከ፤ እስኪ ኣበይ ነበርኪ፤ ወረ በዩን ተሓቢእኺ፤

ታሪኽ ሰውራና ክንገር፤ ቅዶ ተጋድኩና ክዝርዝር፤ ሕሩም ነይሰማእና ፡ ታሪኽኪ ክሕበር።

ኣይፋክ፤ ደሓን ኣይትሰምብዲ ኣጀኺ፤ ምፍካጥሲ ብዙሓት ንፈክጠኪ፤ ሸንኽ ጾሮና ዝኣንፈትኪ፤ ሓካክ ኩጎ-ሳርዳዊት ምኳንኪ።

ኣብ ርእሲ 'ዚ፤ ካርታታት ክንገናጽክ፤ በክሳ ሙና ክንብክ፤ ዶብ-ዶብ ክንኩክክ፤ ሓያኩይ ኣኩና ብኣሃዛትኪ ነእክክ።

ንኣምን'ውን፤ ብውእክ ብኸርታ፤ ብታሪኽ ብደታ፤ ኤርትራዊት ምኳንኪ ብቐጥታ።

ከምዑ'ውን ጉረባብትኺ ብኸባ፤ ኩታ ኣኸራን ንዑስ ዞባ፤ ብምብራቓዊ ደንደስ በክሳ ሩባ፤ በዓክ ሰብዑ ኩዶ ዋይባ።

የግዳስ እግሪ መኽከ ክብሃክ፤ ጎዶብ ማያባክ፤ ንፈክጥ ሳኦሪ ንማክ፤ መውጽእ ሓጋይ እግሪ ንምትካክ፤ ምን ክሓስብ'ሞ ታንክታት ምቅጻክ።

ዘይነገርክና ምስጢር ግን ነይሩኪ፤ መዘና ዓሽሩም ምኳንኪ።

ጌጋ ይኸክኣክና ኣምበር፤ በዚ ናይ ኩም ቅን ቅዶ፤ ንዓሽሩም'ውን ሓኪፍኪያ።

በኪሰክ ኣበይ ተራእዩ፤ 60 ታንክታት ክጸንታ፤ ክሓራ ክህንኩታ፤ ኣብ ሓንቲ ረፋድ ወጋሕታ።

ኣንታይ ይግበር፤ ክጎብጠኪ ንዝመጸ ተሃንደደ፤ ታንክታት ኣምራሑ እናኳደደ፤ ግሬደር ቡክደዘር ሓዙ ዝኸበደ፤ ተዘብጦ ደኣ፤ ከምዘይምሕር ተሞኽዶ።

ከም ጉንዖ መሸካ ኣናትኹመረ፤ ጉካጉክ መኪዑ ከይተቐብረ፤ ክእኪ ዓሰርተ ሸሕ ከም ዘይከሰረ፤ ክኸሕዶ ደክዩስ ኢክም ትዶትረ።

በኪ፤ እዚ ካብ ኩነ ቅዶኺ ፡ እግሪ መኽከ፤ ዘንት እክት ተሞጎሲ ሓወክትኺ 'ተኽክ።

ብጊደምን ኣባይ ኣስመሮም 23 መጋቢት 1999 ኣብ መርበብ ሓበሬታ ደሃይ ዝተዘርግሐ

ዶ/ር ኤፍረም ተኽከ (5 ጥቅምቲ 1956 – 11 ሕዳር 2013)

ዶ/ር ኤፍረም ተኽከ ብ5 ጥቅምቲ 1956፡ ካብ ኣቦኡ ነፍሰሃር ኣቶ ተኽከ ዑቕባዮሃንስ ማኩን ፡ ኣዲኡ ወ/ሮ ይሕደጋ ጉብረስካሴ ወከደትንሳኢን ኣብ ከተማ ኮምቦክቻ ኢትዮጵያ ተወኪዱ። ዕድሜኡ ንትምህርቲ ምስ ኣኽከ ናይ መባእታ ትምህርቱ ኣብ'ቲ ኣብ ኣስመራ ዝነበረ ኮኩጀ ካሳክ ጀሚሩ፡ ዳሕረዋይ ናይ መባእታን ናይ ማእከካይ ደርጃ ትምህርቱ ድሞ ኣብ'ቲ ኣብ ኣዲስ አበባ ዝርከብ ፡ ሳንድፎርድ ቤት ትምህርቲ ማሕበረሰብ እንግዚዝ ወዲኡ። ናይ ካክኣይ ደርጃ ትምህርቱ ኸኣ ኣብ'ቲ ኣብ ኣዲስ አበባ ምርኡይ ዝነበረ ቤት ትምህርቲ ጀነራል ዊንጌት ፈጸሙ። ኣብ መፋርቅ 70ታት በቲ ኣብ ኢትዮጵያ ዝነበረ ቕከውካው ብጅቡቲ ኣቢኩ ናብ ሃገረ ፈረንሳይ ከሰደድ ተገዲዱ። ቀጺኩ ብ1979 ናብ ሃገር ኣሜሪካ ፡ ናብ ዋሽንግተን ዲሲን ከባቢኡን ኣትዩ።

ብትምህርቱ ንኡድን ትጉህን ብምንባሩ ነቲ ካብ ዩኒቨርሲቲ ዋሽንግተን ዲ.ሲ. ንብኩጸት ኣፍሪቃውያን ኣሜሪካውያን ዝውሃብ ብ ዝፍከጥ ናይ ኣርባዕተ ዓመት ማህደረ - ትምህርቲ ረኺቡ 4.0/4.0 ኣምጺኡ ብዝከፃከ መዓርግ ብሰነ- ቅመማ (ኬሚስትሪ) ብዲግሪ ተመሪቐ። ናይ ድሕረ-ምረቃ ትምህርቱ ንምቅጻኡ ፡ ብዩኒቨርሲቲ ጆርጅታውን ጀሚሩ ናብ ዩኒቨርሲቲ ቱክሳስ ኣብ ኣርኪኖግቲን ተቐይሩ ናይ ማስትሪይትን ናይ ዶክትሬት ዲግሪታት ረኺቡ። ናይ ኤፍረም ዶክተሪይት ብፊዚካክ ኬሚስትሪ/ ዩ ነይሩ። ድሕሪ ትምህርቱ፡ ብ1989 ኣብ'ቲ ኣብ በተሰዳ (ቤተ-ሳይዳ) ማሪካንድ ዝርከብ ናይ ኢን. ኣይ. ት ማእከክ ባዮኬሚስትሪን ቦዮፊዚክስን ስራሕ ጀሚሩ። ስጋብ ዕኩተ-ዕርፍቱ ኸኣ ብትግሃትን ተወፋይነትን ሰራሑ። ኤፍረም ከም ናይ ሰነ- ፍክጠት ኪቅ፡ ኣብ'ዚ ሓደጅ ኪቃውንቲ ጸክሞቲ ዝርከብም ማእከክ እናሰርሐ ኸኩ ብመሳርሕቱ ብኣድናቕትን ፍቕርን ይነብር ነይሩ።

ኢፍሪም አብ ባሕቲ ሐምሌ 2000 ፡ ምስ ወ/ት ኤክሳሌላ ገዢ ቃክ ኪዳን አሲሩ። ኣምካኸ ንሓዳሮም ብፍረ-ኸርሲ ባሪኽዎ ኸኣ ፡ ብ21 ጥቅምቲ 2001 ንናታን (ነይቱ) ወይም ወኪያም። ኢፍሪም ቦቲ ንነይቱ ዝነበሮ ፍቕርን ሓክሮትን ንኹሎም ዝፈክሮም ኣብነታዊ ወኪያ ነይሩ።

ኢፍሪም ኩክንተናዊ ብክሕን ክእከትን ዝተዓደከ ሰብ'ዩ ነይሩ። ዋካ'ኳ እቲ ኣብ ቤት ትምህርቲ ዝተማህሮ ሰነ-ኸመማ (ከማሰትሪ) ይኹን፡ ኣብ ክዕኪኡ ብሓርኩትኩቱ ዘማዕበኩ ፍክጠት፡ ብኩጽ መሃንድሰን ተወዳድሪ ዘይነበሮ ናይ ኮምፒውተር ክኢካን'ዩ ነይሩ።

ብቐንዱ ግን ኢፍሪም ከም ሰብ ሕያዊይን ከዋህን'ዩ ነይሩ። ንምግኣዱ ዝበኸቡ ቅጽካት ዘይርከብዎ፡ እሙን ውኣድ፡ ሓክዱን መፍቕርን ኣሉን በዓክ ሓዳርን፡ ተመኒኸ ዘይርከብ ሓውን ብጻይን ነይሩ። ብጻዕሩን ትግሃቱን ኣብነታዊ ኪቅ፡ ትሑት፡ ምቕኩክ፡ ደኸመን ተሓኪክን ዘይወጸ ኣገኪጋኪ ህዝቡን ሃገሩን፡ ኣብ ዝእመኖ ወከቅ-ዘከቅ ዘይፈክሮን፡ ኣብ መቐከኩ ጽኑዕን ነይሩ። ብተወሳኺ እታ ዝበከጸት ሰኢኪ ንኸረክብ እኩ ዝበከጸ ማእዝንን ህሞትን ብዓቕኩን ትዕግስትን ዝጽበ ክኢካ ሰኢካይ'ዩ ነይሩ።

ባህጊን ትምኒትን ኢፍሪም ኣብ ዝሓጸረ እዋን ጥሮታ ወጺኡ ግዚኡ ንሰድራቤት፡ ብሕክፊ ግን ንናታን ከውፊ ምስኡ ድማ ካብ'ቲ “ናይ ሰነ-ፍክጠትን ሕሳብን ኪቃውንቲ ክትረክብ ተደኪኸ ፡ ተማህሮ ኣብ ማእከካይ ደረጃ ከከዉ ኣኳኪምካ ክትጸክምም ኣኩካ” ዝብክ እምነቱ ተበጊሱ ፡ ንኢርትራ ኣትዩ ናይ ሰነ-ፍክጠትን ሓሳብን ማእከክ ክከፍት'ዩ ነይሩ። እንተኹን፡ ፍቓድ ፈጣሪ ኹይኑ ፡ ንሰራሕ ምስ ወጸ ከይተመክሰ ፡ ብሃንደበታዊ ሕማም ብ11 ሕዳር ፡ 2013፡ ኣብ ቤት-ሳይዳ ፡ ማሪካንድ ዓረፉ።

ዶ/ር ኤፌሪም ተክኤ በሣኅታም 5 ቀን 1956፣ በወኩ ነፍክ-ሃገር፣ በነምቤቻ ከተማ፣ ከነባቱ ከነቶ ተክኤ ቀቀላዊ ሐንሰ ማከና፣ ከነናቱ ወ/ሮ ጸሐይሃ ገብረሥላሴ ወከደትንግሤ ተወከደ። ስድሜው ከትምህርት ከንደ ደረሰ የኅንድኛ ደረጃ ትምህርቱን ከመከተቱ ወደ ኅሰመሬ፣ ኤርትራ በመሄድ፣ ከኤጀ ካሳ በሚባለው ኅዳሪ ትምህርት ቤት ከኅንድ ዓመት ተማረ። ከዚህ በኋላ ወደ ከትዮጵያ ተመከረ፣ ኅዳሴ ካበባ ከሚገኘው ሳንድፎርድ የኮንግሌስ ኮሚቴ ትምህርት ቤት ከሰነ 8ኛ ነፍሴ የወንጌ ትምህርቱን ካጠናቀቀ በኋላ፣ በጀነሬኤ ሞንጌት ትምህርት ቤት፣ የቤከተኛ ደረጃ ትምህርቱን ተከታቱ። የኢፐርስት ከመግባት በመዘጋጀት ካደ ሳኤ በከትዮጵያ በተፈጠረው የካብቶች ሁኔታ ምክንያት፣ ከትዮጵያን ከቆ፣ በጅቡ በነኤ ወደ ፌረንሳይ ካገር ከንደሰደድ ተገደደ። በፌረንሳይ ካገር በኦበረባት ጊዜ፣ በርካታ ከስድሜ-ኤን የሚያስቡክት ኃደጃት ከሚገኙት በቅተዋኤ። በ1979 ከፌረንሳይ ካገር ወደ ካሜራን መሞቶ፣ ኦሮሙን በሞሽንግተን ደሴ ካከባበ መሰረተ።

ከትምህርት በነበረው ነጩትና ጉዳትና ችግር በማሸነፍት ደስ ያሳደረበት ተመዝግቦ ባስመዘገበው ነስታዊ ሁኔታ ከካፈሉት ዓመታት ዘንድውን፡ የሚርከበው ከስነ-ጥናትና በሚሳተፍ፡ በነጩትና ሁኔታ በከሚሰጥበት በቤ . ኤስ ዲግሪ ተመርቀው የድህረ-ምረቃ የከሚሰጥበት ትምህርት ፡ በጀርጅታውን ያሳደረበት ጀምሮ ስያበቃ፡ በኋላ ወደ ያሳደረበት ነጩ ተከላከለ ነት ነጩንግተን ተዛወሮ ፡ በከሚሰጥበት የሚሰጥበትና የደንበኛነት ትምህርት ካጠናቀቀ፡ በ1989 ቤተሰብ (ቤተ-ሳይዳ) ማረካንድ ከሚገኘው የኤን. ነይ. ት የባዮኬሚስትሪና የባዮፊዛክስ ማክክሬ ሁስጥ ስራ ጀመረ፡ ብ1997 ካሳየው ካክራ የሥራ ሁኔታ የሚያንጸባርቅ የቱንዩር ስራ ካግኘቱ፡ በሥራ ባጠናቀቀ ካሳየው የተረፈ ስህን ፡ ከስነ ስነ-ስርዓት የኤን. ነይ. ኤስ ወፊትና ሆኖ በታሪክ ስራ ነበር።

በሐምሌ 1 ቀን፡ 2000 ፡ ደ/ር ኤፌሪም ከወደ ባከቤት ከኤሌሳቤጥ ንጉሴ ጋር በቃኔ - ኪዳን ተክኤል ትዳር መስርተው በከግዚካብሄር ፍቃድ ወንድ ኤጀንታውን ኤትን ብላቅምት 21፡ 2001 ካትረፈዋል። ኤፌሪም ከኤጀ ከኤት በነበረው ፍቅርና፡ ያደርግበት በነበረው ከክንብብሃቤ ክብዙ ካባቶች በካርካዮነት የሚወስድ ነው።

ኤፌሪም የነበረው የሰውነት ጥማት ወደር ካከሰበረውም፡ በተማሪው ትምህርት ፡ በከሚሰጥበት፡ ብቻ ሳይወስን፡ በሚሳደስበት ሆነ ብላቅምትና የሚያደርግ ጥምር የነበረው የሰውነት ደረጃ ካስደናቀ ነበር።

ኤፌሪም ከስው ጋር በነበረው መግባባትና ፡ ከስው በነበረው ትህትና፡ የብዙዎችን ፍቅርና ካሳየው የተረፈ ስህን፡ ከንደ ኤጀ፡ ከንደ ባከቤት፡ ከንደ ካባት፡ ከንደ ወንድም ይጠበቅበት የነበረውን ኃላፊነት ሁኔታ ሳያቋርጥ የሚሳ፡ የሁኔታው ታማኝ ካገኘ፡ በደጋ ተቀብሎ የሚኖር ደግ፡ ትሰጥበትና ትሰጥ ስው ነበር።

ከዚህ ካከፈ፡ በመካከል ዓክም የተሰፈጠው የኤርትራ ደረሰ፡ ባጠናቀቀ፡ በካሚራካ ከሚገኘው የኤርትራ ማህበረሰብ ደግሞ በተከፈ፡ በደረሰ የኤንዲዲ ማህበረሰብ በክፍል የበረከተው ወደር የክፍሉ ካገኘ፡ ከመቼም በሆነ የሚረሳ ካገኘም፡ ኤፌሪም ከቆመነቸው ሰነዳዎች ሁኔታ ሳያመነጽ ሳይታከት ከስነ ስራ ግብ ደረሰ የመንገዱ ተሰጥሞ ነበረው። ይህ ተሰጥሞም ደግሞ በወፊቱው ሁኔታ ያንጸባርቅ ከንደኛው የሚያቀርቡ ሁኔታ የሚመሰክሩት ሐቅ ነው። በተጨማሪ ፡ ኤፌሪም ፎቶግራፍ ከሚገኝበት የነበረውን ፍቅር የሚያቀርቡ ሰነዶች፡ ካንዲዲ ፎቶግራፍ ከሚገኝበት፡ ይወስደው የነበረ ገዢና፡ ያደርገው የነበረው ኤዩ ማንቃቁና ያሳየው የነበረው ትሰጥበት የኤፌሪም ረጋ ያከ ኤዩ ጠባዩ የሚገኝ ግሪም ምሳኬ ነው።

ኤፌሪም የጠረታ ስድሜው ሲደርስ ከሚሳካት ከነበረት ስቃይት ካንዲ፡ የወደፊት ሳይንቀሳቀሱና የሐሳብ ካዋቂዎች መመከሪያ የሚሆን ፡ የሐሳብና የሳይንስ ማዕከል በኤርትራ ሁስጥ መመስረት ነበር። “ስው ያስባኤ፡ ከግዚካብሄር ይፈጽማኤ” ከንደኩ፡ ይህ ህጻን በሰከተ-ሰረፍቱ ሐዳር 11 ቀን 2013 ተረስቶ የሚቀር ሳይሆን ከወደፊት የሚሳካ ከንደሚሆን የሁኔታውን ምኞትና ጸኩት ነው።

የኤፌሪም ካባት ካቶ ተክኤ ቡቁባዮሐንስ ብ1995 ደረፈ በሆነም፡ ኤፌሪም ፡ ከነጩት ወደባድ ይሰራ፡ ባከቤት ወደባድ ኤሌሳቤጥ፡ ካንደ ኤጀ ኤትን፡ ከንደዚህም ካፈት ከሆኑት ፡ ጸሐይ ፡ ካከሚገኝ፡ ማዕከላን ገብርኤሉ፡ ወንድሞች፡ ሳይከፈል የናስና ቱድሮስ ፡ ከንደዚህም በርካታ የቅርብና የረቀ ዘመዶችና ንድፍ በዚች ቀን ከሸግት ተሰፈዋል።

ኤፌሪም ፡ ከደረሰ የኤርትራ የዓክም ዓቀፍ ህብረተሰብ ከ20 ዓመታት ሳይታከትና ሳያቋርጥ ያደረገው ወደር የከሸ ካገኘ፡ ከሚከተሉት ከባድ ኃላፊነት ትክክል፡ ሆኖም ግን ፊልሞ ከዘከላክም ይኖራል።

ስካም ሰረፍቱ ወደ ኤፌሪም፡ ጌታ ብገነት ይቀበላሉ። ሐዳር 19 ቀን 2013

ምስጋና ካብ ርሑቅን ቀረባን መደክኑም፡ ናይ’ዚ መረር ሓዘና ተካፊኤት ኩዳኑም፡ ንዘገበርኩምና ምዳኑና፡ ንዘርካኑምና ሓክሞችን ነኩ ካብ ኤቢ ከናመስገና ፡ ሕሰም ካይቅርኩብ ንብኤ።